

Endurheimt votlendis í Framengjum og Nautey 2003-2005

Ingólfur Ásgeir Jóhannesson

*SUNN, Samtökum um náttúruvernd á Norðurlandi og
Háskólanum á Akureyri*

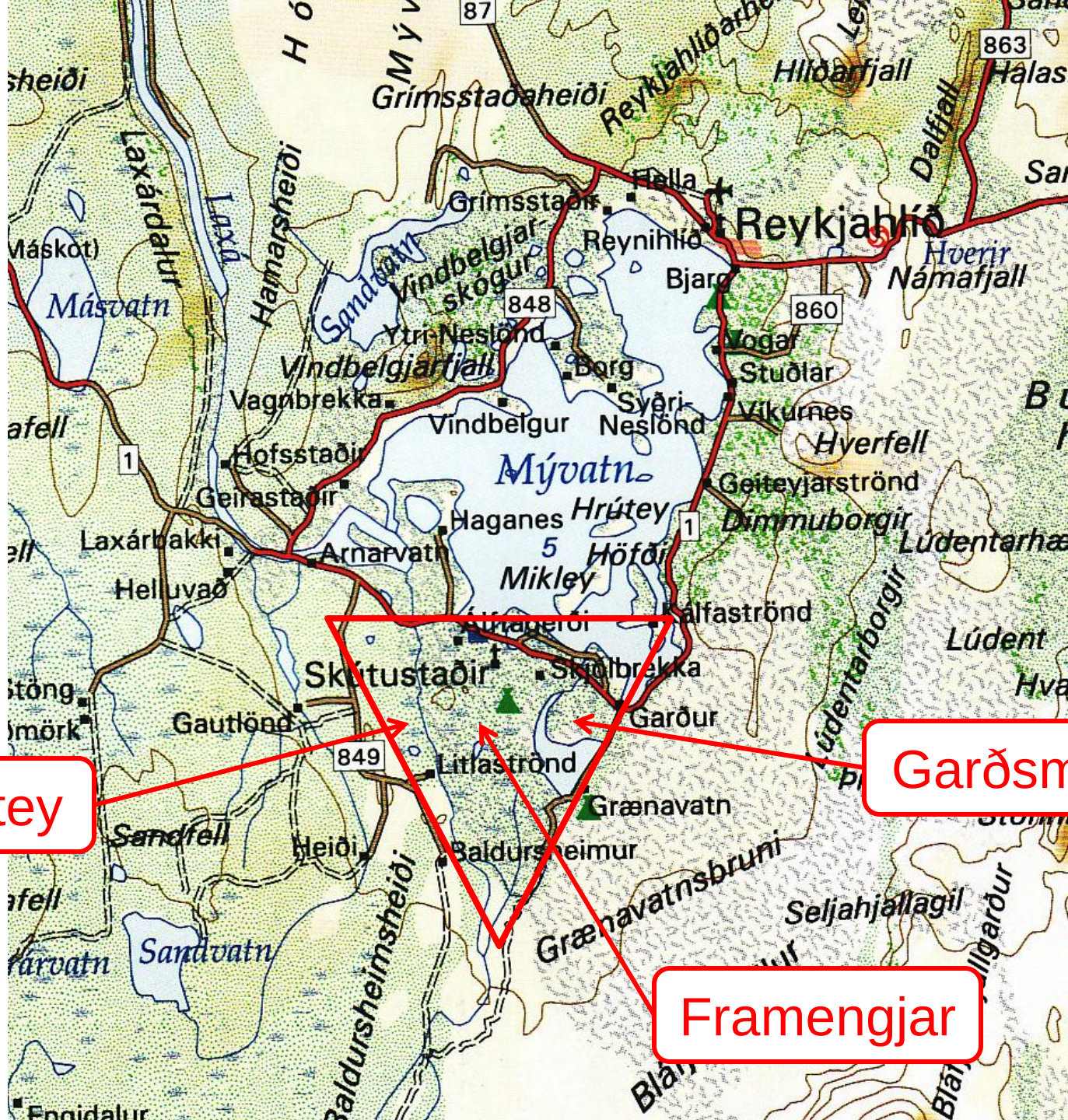

Útgáfu- og höfundarréttur ©
 eign Landmælinga Íslands.
 Eltingerð bönnuð. Copyright. ©

Nautey

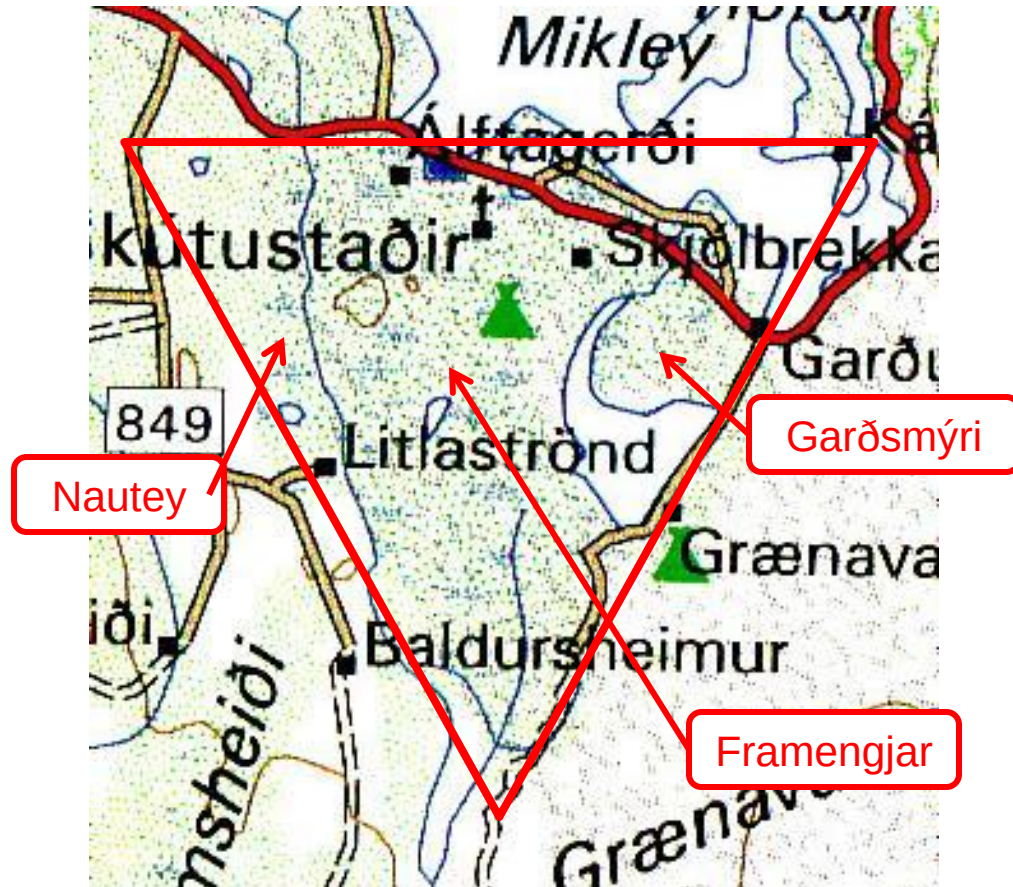
Garðsmýri

Framengjar

Tildrög

- Framengjar og Nautey í Mývatnssveit eru víðáttu-miklar flæðiengjar sem Kráká flæðir yfir bæði vetur og vor (um 15–20 km²)
- Garðsmýri er hluti af sama votlendissvæði
- Framengjar, Nautey og Garðsmýri tilheyra vernduðu votlendi skv. lögum um Mývatn og Laxá frá 2004
- Mývatn er á Ramsarskrá um alþjóðlega mikilvæg votlendissvæði
- Framræsing með skurðum um miðja 20. öld

Hvorki var framræst í Garðsmýri né í landi Grænavatns

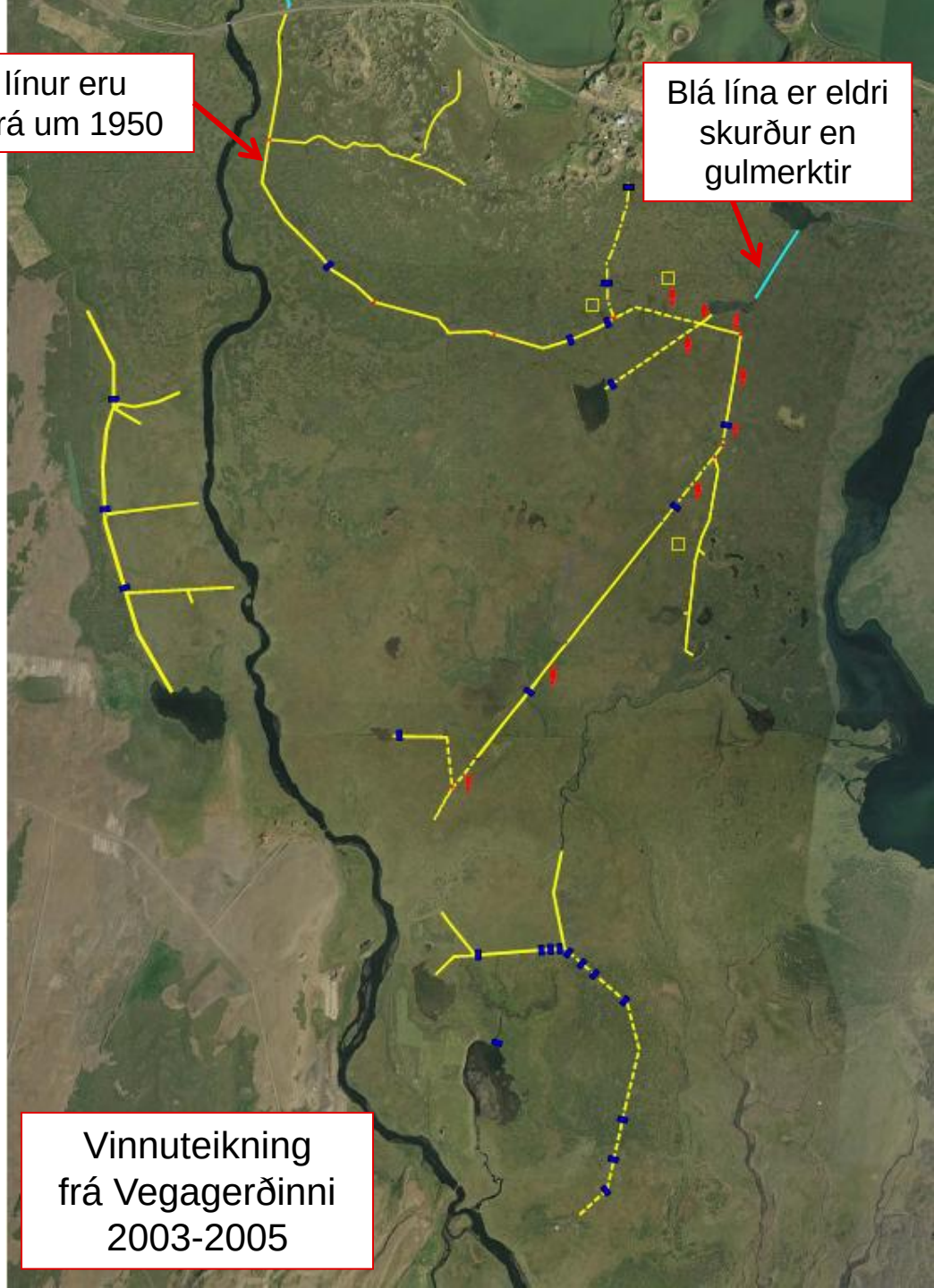
Sögubrot

- Engjarnar voru heyforðabúr Mývatnssveitar
- Vélvæðing heyskapar um 1950
- Vélgrafnir 20 km af skurðum í því augnamiði einkum að gera engjarnar véltækar
- Þrjú skurðakerfi
 - Mið- og norðurhluti Framengja
 - Nautey
 - Suðvesturhluti Framengja
- Góður árangur af fyrri lokun skurða í Framengjum

Gular línur eru skurðir frá um 1950

Blá lína er eldri skurður en gulmerktir

Vinnuteikning
frá Vegagerðinni
2003-2005

Þessa kvittun á að sýna við næstu greiðslu, eða tilgreina Nr. 6574

Í dag hefir Framræslu og áveitufélag Mývetninga,

S-Ping.

greitt **Ræktunarsjóði Íslands** árgjald 1953 af ofangreindu láni:

Afborgun kr. 978,68

vöxtu — 625,00

kr. 1603,68

dráttarvöxtu —

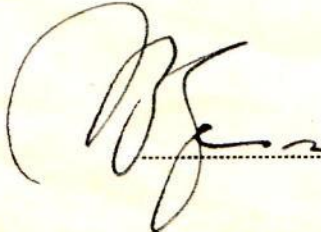
— kr. 1603,68

Eftirstöðvar lánsins eru kr. 24021,32

Árgjald á að vera kr. 1603,68

Reykjavík, 15/12 53

Gjalddagi er
15. nóvember.

BÚNAÐARBANKI ÍSLANDS

11.64812

Mikilvæg markmið á lands- og heimsvísu

- Endurheimt votlendisvistkerfis Framengja og Nauteyjar
 - Vatnabúskapur færist sem næst fyrra horfi
 - Búsvæði plantna, fugla og smádýra haldist sem upprunalegust
 - Að skila landi sem tekið hafði verið til annarra nota
- Beitarstýring og öryggi búfjár
 - Þýðingarmikið fyrir bændur
 - Dýraverndunarsjónarmið

Undirbúningur og fjármögnun

- Fyrstu minnisblöð um endurheimt í Framengjum gerð haustið 2001 og kynnt bændum og landeigendum mið- og norðurhluta Framengja
- Síðla hausts varð ljóst að *Nefnd um endurheimt votlendis* myndi hafa milligöngu um málið
- Snemma vors 2002 var haldinn fyrsti fundur með Vegagerðinni sem þarf að skila votlendi vegna veglagningar
- Pokasjóður veitti tvívegis styrk (2002 og 2005)
- SUNN (Samtök um náttúruvernd á Norðurlandi) tóku að sér framkvæmdina eftir að styrkur var fenginn.

Ráðgjöf, leyfi, framkvæmd

- Ráðgjafi: Hlynur Óskarsson votlendisvistfræðingur (RALA, nú Landbúnaðarháskóla Íslands)
- Leyfi til framkvæmda: Umhverfisstofnun og Skútustaðahreppur
- Skriflegir samningar við eigendur lands
- Gröfuvinna: Marteinn Gunnarsson (Beltagrafan Björgum)
- Girðingarvinna: Þorlákur Páll Jónsson

Áfangaskipting

Fyrsta verkefnið

- 1. áfangi í Framengjum – 2003
- 2. áfangi í Framengjum – 2004

Viðbótaráfangar

- Nautey – 2004
- 3. áfangi í Framengjum – 2005

1. áfangi í Framengjum 2003

- Lokað var 4,9 km af skurðum, endurbætt lokun á 0,6 km, stíflaðir 1,5 km
- Endurheimt var Brjánsnestjörn syðst í Skútustaðaengjum og endurgerð Krókagarðstjörn í Litlustrandarlandi
- Friðunar- og vörslugirðing 4,3 km
- Erfiðaði hluti verksins vegna stórs skurðar þar sem miklu efni hafði skolað í burtu

Brjánsnestjörn í landi Skútustaða –
Litlaströnd í baksýn til vinstri

2. áfangi í Framengjum 2004

- 2,5 km af skurðum
- Frá engjavegi Skútustaða að þjóðvegi við Kráká
- Símalínur - geitungabú

Við þjóðvegin rétt
austan við Kráká

Nautey 2004

- Lokað 2,8 km
- Unnið að frumkvæði bænda á Gautlöndum

3. áfangi í Framengjum 2005

- 0,8 km af skurðum lokað, endurbætt lokun á 0,3 km, stíflaðir 0,3 km
- Stíflað affall úr Holtstjörn

Holtstjörn í landi Baldursheims
Eypór Pétursson bóndi horfir á –
Sellandafjall í baksýn – Bláfjall til vinstri

Kostnaður

- Fjármögnun
 - Pokasjóður
 - Vegagerðin
 - SUNN, Samtök um náttúruvernd á Norðurlandi
- Allt að 3,5 millj. kr.
 - Tæplega 2,9 millj. í beinhörðum peningum
 - Um 0,6 millj. í varlega áætluðu vinnuframlagi samtaka og stofnana
- Framkvæmdastjórn, fjáröflun og eftirlit um 2,5 mán. vinna samtals

Votlendisendurheimt á landsvísu

- Verkefnið í Framengjum og Nautey er hið umfangsmesta í tíð *Nefndar um endurheimt votlendis* sem starfaði í áratug
- Byggist á reynslu af 14 öðrum verkefnum víðs vegar á landinu, t.d.
 - Hestmýri í Borgarfirði
 - Friðland í Flóa (nálægt Eyrarbakka)
 - Gauksmýrartjörn í V.-Húnavatnssýslu
 - Hrollaugsstaðir á Héraði

Ávinningur

- Brjánsnestjörn endurheimt og Krókagarðstjörn endurgerð
- Vatnshæð Holtstjarnar unnt að stjórna
- Vatn leitar annarra leiða í átt að Mývatni
 - Stakhólstjörn, Skipalækur
- Stöðvun gróðurbreytinga
 - Meira vatn í sundum og spildum í vætutíð
- Fallegra land með færri skurðum
- Notagildi með nýjum girðingum
 - Minni hættur fyrir sauðfé
 - Betri nýting lands
- Landbreytingum 50–60 ára verður ekki snúið við á fáum misserum

Styrktaraðilar:

SUNN Samtök um
náttúruvernd
á Norðurlandi

ENDIR